

Rocznik Sławistyczny, t. LXVII, 2018
ISSN 0080-3588
DOI: 10.24425/rslaw.2018.124588

Wiesław Boryś*

Kraków

Ze studiów etymologicznych nad ludowym słownictwem chorwackim

W trzech narzeczach języka chorwackiego, w gwarach sztokawskich, czakawskich i kajkawskich występuje wiele wyrazów prawdopodobnie rodzimego pochodzenia (tj. raczej niezapożyczonych z któregoś języka obcego), interesujących z punktu widzenia etymologicznego, dotychczas albo wcale niemających wyjaśnionej genezy, albo objaśnianych w sposób bardzo dyskusyjny, niepełny bądź całkiem nieprzekonujący. Nie brakuje też wyrazów zagadkowych, o wciąż niejasnym pochodzeniu, bardzo trudnych do zetymologizowania, nastęrczających etymologowi wiele kłopotów. Kilka takich wybranych trudnych wyrazów ludowych, rzeczowników właściwych poszczególnym gwarom chorwackim i częściowo mających odpowiedniki lub nawiązania w gwarach serbskich i/lub słoweńskich, rozpatrzę w niniejszym artykule.

sztok. *drlo* i *drlog*

Dialektalne synonimiczne rzeczowniki *d̄rlo* (*d̄rlo*) i *d̄rlog* występują w gwarach sztokawskich. W kilku gwarach odnotowano oba rzeczowniki: w Sławonii *drlo* / *drlog* ‘starzyzna, rupiecie, nieporządek w domu’ (Jakšić 2003: 58),

---

* Wiesław Boryś, Professor Emeritus, The Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences, Kraków, Poland.

e-mail: wieslaw.borys@wp.pl.

u chorwackich Bunjevców w Bačce *d̂rlo / d̂rlog* ‘nieporządek (w mieszkaniu, na podwórzu)’ (Sekulić 2005: 106; Peić, Bačlija 1990: 68); postać *d̂rlo* ‘nieporządek’ z tej gwary odnotował również RSAN (t. 4: 714) i bardziej na południu w Slunju *drlo / drlog* ‘nieporządek, nieład, bezład’ (Hazler 2011: 26). Rzeczownik *d̂rlo* poświadczony jest także w gwarach Liki: *d̂rlo* ‘nieporządek’ (Čuljat 2004: 70), ‘nieporządek, bezład; porozrzucane przedmioty’ (Sveti Rok, Japunčić 1998: 39). Natomiast samą tylko postać *drlog* zapisano w gwarze Baranji: *d̂rlog* ‘niepotrzebne rzeczy zebrane w jednym miejscu’ (Sekereš 1977: 429), przytacza ją także belgradzki słownik akademicki z gwar Slawonii i Banjii: *d̂rlog* ‘nieporządek, bałagan’ (RSAN, t. 4: 714).

Stosunek synonimicznych *drlo* i *drlog* odpowiada stosunkowi rzeczownika **b̂rlo* (poświadczonego tylko w językach zachodniosłowiańskich: pol. dial. *barlo* ‘brudna, zniszczona pościel; niechlujne łóżko’, głuż. *borlo* ‘barłóg; podściółka dla bydła’, dial. *borlo / bordlo* i *berlo* ‘legowisko świń’, SP, t. 1: 430) i niewątpliwie prasłowiańskiego **b̂rlog* ‘legowisko dzikich zwierząt; nora, jaskinia’, dial. ‘ściółka, zmierzwiona słoma, mierzwa’ (SP, t. 1: 430–431).

Rzeczowniki *drlo* i *drlog* to przypuszczalnie derywaty od psł. **d̂rliti* ‘szarpać, rozrywać, targać’ lub jego kontynuantu, jednak w chorwackim czasowniku *d̂rliti* poświadczony jest w odległym znaczeniu ‘obnażać się, rozpinąć odzież’ (SP, t. 5: 47–48), por. też dial. czak. *d̂rlit* ‘wstrząsać przez silne dmuchanie’ (Sokolić 2003: 53). Prawdopodobnie wyraz miał i inne, bliższe naszym potrzebom znaczenia, na co wskazuje iteratywne chorw. *d̂rljati* ‘robić coś niedbale; źle, nieumiejętnie grać’ (a także ‘bronować’, ‘drapać, strugać czymś ostrym po czymś’, ‘pisać niestarannie, bazgrać’). Jest więc możliwe, że w dialekcie sztokawskim istniał czasownik *d̂rliti* ‘robić coś niedbale, niestarannie, nieumiejętnie’ i od niego utworzono dwa derywaty (z sufiksem *-o* i *-og* < **-ogb*, o którym Sławski 1974: 67) z pierwotnym znaczeniem ‘coś zrobionego niedbale, niestarannie’ > ‘nieporządek, nieład, bałagan’.

kajk. i sztok. *krtog*

Rzeczownik *krtog* jest poświadczony w gwarach kajkawskich i sztokawskich: kajk. *k̂rtog*, *k̂rtoga* ‘legowisko zwierza, nora’ (Đurđević, Maresić, Miholek 2011: 288), *krtok* ‘kupa odpadków’ (Virje, Herman 1973: 85)¹, sztok. *krtog* ‘nieporządek, bałagan’, ‘odchody pod zwierzętami w stajni lub w chlewie’ (Jakšić 2003: 120). Zagrzebski słownik akademicki w haśle *k̂rtog* za słownikiem Vuka

¹ Postać *krtok* zapewne z *krtog z ubezdźwięcznieniem wygłosowej spółgłoski. W cytowanym słowniku nie podano niestety form przypadków zależnych.

Karadžicia podaje znaczenie ‘śmietnisko, śmieci’ oraz przytacza dwa poświadczenia z XVIII wieku: z roku 1768 z tekstu dalmatyńskiego duchownego Vida Došena, a także drugi przykład z roku 1762, pochodzący ze zbioru kazań chorwackiego burgenlandzkiego zakonnika Đury Rapicia („Koji niste drugo nego sviñe koje se u svoj *krtog* povraćaju”, ARj, t. 5: 660), który wskazuje, że u burgenladzkich Chorwatów musiało istnieć inne znaczenie rozpatrywanego rzeczownika, mianowicie ‘legowisko świń’.

Od omawianego rzeczownika derywowany jest czasownik *křtožiti* zapisany w słowniku Anicia jako wyraz lokalny ze znaczeniem ‘przejawiać popęd płciowy i parzyć się (o świniach i dzikach); przygotowywać się do oproszenia (o maciorze)’ (Anić 2004: 645). Ten sam czasownik istnieje w różnych gwarach chorwackich: kajk. *křtožiti se* przen. ‘wchodzić do łóżka; mościć się w łóżku’ (Maresić, Miholek 2011: 288), czak.-kajk. *krtôž t se, krtôžiš se* ‘niespokojnie spać’ (Brest, Perušić 1993: 54), czak. *krtôžiti se* ‘kręcić się, wiercić się z powodu niewygody’ (Bibinj, Šimunić 2013: 336), sztok. *křtožiti* ‘rozrzucać śmieci, brudzić’ („Tko će podniet haramije bijesne, da *krtôže* proz ulice tijesne?”, ARj, t. 5: 660), w Lice *křtožit(i)* ekspr. ‘przygotowywać się do spania; rozbudzić się’ (Čuljat 2004: 127), *křtoženje* ‘bezsensność, wiercenie się w łóżku z powodu bezsensności’ (Sveti Rok, Japunčić 1998: 71). Tu należy niewątpliwie sławoński czasownik *křtošiti svinje* ‘zbierać, spędzać świnię [zapewne do ich legowiska w czasie wypasu w lesie]’ (Jakšić 2003: 120), prawdopodobnie od niepoświadczonej w dostępnych źródłach gwarowej postaci rzeczownika *křtoh z niezadkim w różnych gwarach przejściem -g > -h (por. np. lokalne *brloh* < *brlog*). Rozprzestrzenienie denominalnego czasownika sugeruje, że podstawowy rzeczownik *krtog* w przeszłości był właściwy pewnym chorwackim gwarom kajkawskim i sztokawskim i zapewne przynajmniej niektórym gwarom czakawskim.

Rozpatrywany rzeczownik znany jest również w języku serbskim. W słowniku Vuka Karadžicia odnotowano *křtog* ‘der Unruth im Zimmer; sordes in cubili sparsae’ (Vuk 1852: 435). W najnowszym słowniku standardowego języka serbskiego *křtog* ma znaczenia ‘słoma w chlewie rozścielona pod świnię’, ‘śmieci, gnój, odpadki; śmietnik, gnojowisko; stos, kupa bezładnie narzucanych, rozrzucanych rzeczy, nieporządek, bałagan’, ‘miejsce w rzece, jeziorze itp., gdzie ryby spędzają zimę (muł, il, miejsce pod kamieniami, zwalonymi drzewami itp.), ukryte miejsce w wodzie, gdzie się ryby chowają; gromada ryb w jednym miejscu’ (RSJ 603). Wcześniej belgradzki słownik akademicki obok tych znaczeń podawał także dialektalne ‘pomieszczenie dla świń, chlew’, ‘jama wryta przez dziki na swoje schronisko’ oraz mniej jasne ‘ród, pokrewieństwo’ (RSAN, t. 10: 678), por. w gwarze Pirotu *křtóg* ‘pastwisko dla świń, legowisko’ i ‘ognisko ziemniaków’ (Zlatanović 2014, t. 1: 397), w rumuńskim Banacie ‘psia buda’ (Svinica, Tomić 1984: 162).

W języku serbskim poświadczony jest także denominalny czasownik *krtožiti* ‘rozrzucić śmieci (w mieszkaniu), brudzić’, *zakrtožiti* (np. sobu, u sobi) ‘Schmutz und Unordnung machen im Zimmer; spargere sordes per cubiculum’ (Vuk 1852: 264), w słowniku SANU dialektalne *krtožiti* / *krtožiti* ‘stwarzać nieporządek, bałagan’, *krtožiti se* ‘robiąc legowisko zakopywać się w słomie (o świniach)’, ‘wiercić się (w pościeli)’, ‘nawiązywać stosunki pokrewieństwa’ (RSAN, t. 10: 678), czasownik odnotowano również w serbskich słownikach gwarowych, np. *krtožiti* ‘umieszczać gdzieś mnóstwo różnych rzeczy bez jakiegokolwiek porządku’, *krtožiti se* ‘stawać się zabałaganionym, brudnym (o jakimś pomieszczeniu)’ (Stanić 1990: 394), w Kosowie *zakrtožiti* ‘zaśmiecić i zabałaganić dom, mieszkanie’ (Elezović 1935, t. 1: 191).

Chorw. i serb. *krtoğ* ma odpowiednik w gwarach bułgarskich, gdzie odnotowano postać *kbrtóg* ‘jama dla zwierzęcia w ziemi’ (Vidinsko), ‘legowisko przygotowane przez świnie na otwartej przestrzeni’ (Strandža), ‘gniazdo myszy, mrówek i in.’ (Banat, BER, t. 3: 219); w bułgarskim języku literackim występuje wariant tego rzeczownika *kbrtóga* ‘jama, w której żyje zwierzę’.

Rozpatrywany rzeczownik to derywat odczasownikowy, por. chorw. *kr̂titi* ‘łamać, kruszyć’, bułg. *kbr̂tja* ‘łamię, wydieram, wrywam’, mac. *krti* ‘łamię, niszczy’, czes. dial. *kartit* ‘psuć, uszkadzać’, kontynuujące zapewne psł. dial. **krtiti* ‘łamać, rozbijać, niszczyć’². Pochodny południowosłowiański rzeczownik **krtogъ* to derywat z sufiksem *-ogъ* (zob. Sławski 1974: 67), oznaczający zapewne ‘coś wyłamanego, wydartego’ > ‘wyryte, wygrzebane legowisko (np. świń)’ i dalej ‘nędzne, nieporządne legowisko, posłanie, barłóg’ (na to wtórne znaczenie wskazują zwłaszcza chorwackie pochodne czasowniki *krtožiti*).

czak. *madvina*

Zagadkowy rzeczownik *madvina* poświadczony jest w czakawszczyźnie Liburnii i w sąsiedniej gwarze okolic miejscowości Grobnik: *madvina* ‘legowisko popielic w lesie (puhova nastamba u šumi)’ (Kastav, Jardaš 1957: 396), ‘legowisko leśnych zwierząt, zwłaszcza popielic (nastamba šumskih životinja, osobito puhova)’ (Rukovac, Mohorovičić 2001: 149), *madvina* / *madbina*³ ‘legowisko zwierzęcia, nora (brlog, jazbina)’ (*Dřvō blāgo břvā va madbini*, Grobnik, Luke-

² W ESSJa (t. 13: 211–212) rekonstrukcja czasowników **kbr̂tati* / **kbr̂tēti* / **kbr̂titi*, w jednym artykule słownikowym zamieszczono wyrazy o przypuszczalnie różnej genezie.

³ Wariant *madbina* niewątpliwie wtórny, analogiczny do chorw. *jāzbina* ‘nora borsucza’; w niektórych gwarach poświadczona jest oboczność *jāzbina* / *jāzvina* (np. Bosiljevo, Kr a j a č 1999: 135), w tej gwarze też *lřsvina* ‘legowisko lisa’ (o. c. 139) z sufiksem *-vina*.

žiť, Zubčić 2007: 357). Najwcześniejsze znane poświadczenie wyrazu *madvina* ‘legowisko dzikiego zwierza (Lager wilder Thiere)’ z Liburnii pochodzi z połowy XIX wieku (Volčič 1851). Bardziej szczegółowo o legowisku popielicy, chętnie w Istrii łowionej na mięso (por. Ritig-Beljak 1998–1999), informuje tekst z etnograficznego opracowania regionu miasta Kastav: „Halubjani, utinut Marčejji najvole puhi lovit. Puha ulove ale va *madvine*, to va škuje pod kamenen, kade puhi bivaju, ale pak va dupje. Pušjo dupjo je škuja va bukve, na cere ale na topole” (Jardas 1957: 305). Zatem *mădvina* to legowisko zwierzęcia w ziemi, w jamie, norze pod kamieniem.

Wariant fonetyczny tego wyrazu *medvina* w znaczeniu ‘legowisko niedźwiedzia w niewielkiej jaskini’ z terenu Gorskiego Kotaru podawał w końcu XIX i początku XX wieku wybitny chorwacki zoolog, botanik, alpinista Dragutin Hirc. W opisie masywu górskiego zwanego Grobničke Alpe pisze: „U samom vrhu ima i šupljina, ima jazbina i medvina (brloga medvedjih)” (Hirc 1880: 191), podobnie w późniejszym opisie gór Gorskiego Kotaru czytamy „Ovakve pećine nisu velike, dno im je obično posuto sitnijim kamenjem, pa si ih u nas radi mededi odabiru za svoje brloge ili «medvine»” (Hirc 1905: 679). Ta sama postać omawianego wyrazu występuje w czasopiśmie „Nastavni vjesnik” (knj. 7, 1898, s. 256) w informacjach o niedźwiedziach żyjących w Gorskim Kotarze: „*Ursus arctos*: *međed*, *medvjed* ili *medo*. On je *mrk*, zimuje u brlogu ili u *medvini*”. Postać *medvina*, niepoświadczona w źródłach opracowanych przez lingwistów, jest zapewne przekształceniem zapisanej na innym terenie przez dialektologów postaci *mădvina* pod wpływem nazwy „użytkownika” takiego legowiska czyli chorw. *medvjed* ‘niedźwiedź’, *medo* ‘miś’. Nie wiadomo, czy taka sekundarna postać występuje w języku ludowym, czy też jest dziełem przyrodników⁴.

Pochodzenie czak. *mădvina* jest niejasne. Wyraz jest może w związku etymologicznym z poświadczonym w Dalmacji rzeczownikiem *madija* ‘słoneczne położenie, miejsce osłonięte od wiatru’ (okolice Makarskiej, ARj, t. 6: 356) i przymiotnikiem *omadani* ‘osłonięty od wiatru’ (okolice Sinja, ARj, t. 8: 901), jednak wyrazy te są dotychczas bez etymologii (Skok ERHSJ (t. 2: 349) przytacza tylko ten materiał, bez objaśnienia etymologicznego, dodając przy tym z Sinja rzeczownik *omada* bez znaczenia). Gdyby te wyrazy były ze sobą powiązane, możliwe byłoby przypuszczenie, że *mădvina* pierwotnie oznaczała miejsce zaciszne, osłonięte. Postać wyrazu czakawskiego sugeruje, że jest to derywat z sufiksem *-ina* od niepoświadczonego rzeczownika **madva*, który mógłby pochodzić z wcześniejszego **mady*, **madŭve* (pokrewnego z wymienionymi wyrazami dalmatyńskimi) lub z **mьdy*, **mьdŭve*. Tę drugą hipotetyczną postać można by tłumaczyć

⁴ Mniej prawdopodobne wydaje się przypuszczenie, by *-e-* było kajkawskim kontynuansiem staro-chorwackiego *ə* z półsamogłoski **ь* lub **b*.

jako pochodną od czasownika zachowanego w słoweń. *maditi* ‘przygotowywać (abliegen lassen)’, *madíti lan* ‘moczyć len’ (Pleteršnik 2006, t. 1: 536), csł. *mъditi* ‘zwlekać, ociągać się’, *izmъděti* ‘osłabnąć’, ros. dial. *moděť* ‘cierpliwie wysiadywać, oczekiwać na coś, czuwać; siedzieć, ślęczyć, męczyć się nad czymś; zwlekać, ociągać się; oczekiwać z niecierpliwością’ (i wiele dalszych znaczeń, zob. ESSJa, t. 20: 205), brus. dial. *madzěcъ* ‘wegetować’. Czasowniki te pozwalają rekonstruować psł. *mъděti (por. Bezlaj ES, t. 2: 160, ESSJa, t. 20: 205–206), którego pierwotne znaczenie jest trudne do odtworzenia⁵. Wydaje się, że jednym ze znaczeń tego czasownika mogło być ‘mieścić się, przebywać, siedzieć gdzieś długo, oczekiwać na coś’ lub podobne znaczenie. Jeśli to przypuszczenie jest prawdopodobne, to czak. *mădvina* mogło mieć etymologiczne znaczenie ‘miejsce przebywania (dzikiego zwierzęcia)’. Nie mam jednak pewności, czy któreś z sugerowanych objaśnień jest prawdziwe. Niewątpliwie przywoływane rodziny wyrazowe wymagają dalszych badań.

kajk. *mład* / *mlač* / *mlaj*

Rzeczownik *mład* poświadczony jest w gwarze miejscowości Đurđevac: *mlâđ*, *mlâđa* ‘namuł, osad mulisty, muł’ (Maresić, Miholek 2011: 350), wariantem tej postaci (z prawdopodobnym ubezdźwięcznieniem wygłosowego $-đ > ċ > -č$) jest zapisany w podrawskim Virju *mlāč* m. ‘rzeczny piaszczysty namuł’ (Herman 1973: 86). Inny wariant fonetyczny *mlaj* z regularnym kajkawskim *j* ($< đ < dj$) a także z lokalnym rozwojem rdzennego *a > o* odnotowano w Međimurju i w sąsiednich gwarach kajkawskich na Węgrzech: *ml’oj*, *ml’oja* ‘błoto, muł’ (Mursko Središće, Belović, Blažeka 2009: 172; Prelog, Blažeka 2018: 292; Blažeka, Nyomárkay, Rácz 2009: 160). W poszczególnych gwarach zapisano derywaty: rzeczownik *mlāđevina* ‘uprawna ziemia na namulisku’ (Maresić, Miholek 2011: 350), przymiotnik *ml’ojnatj* ‘wilgotny od podziemnych wód’ (Prelog, Blažeka 2018: 292; por. słoweń. dial. *mlājnat* ‘mulisty, błotnisty’, Vnuk 2012: 85) oraz denominalne prefigowane czasowniki *namlāđiti*, *namlādi* ‘namulić, nanieść (o wodzie)’, *namlāđiti se* ‘namulić się’, przen. ‘zebrać się, skupić się’, *zamlāđiti* ‘nanieść namuł, zamulić’, *zamlāđiti se* ‘pokryć się osadem, zamulić się’ (Maresić, Miholek 2011: 378, 794); na większy zasięg postaci *mlaj* na obszarze kajkawskim wskazuje zagorski czasownik *mlajiti* ‘zamulać’, *zamlajiti* ‘zamulić’ (Ivanec, Hrg 1996: 120). Kajkawskie *mład* / *mlaj* ma dokładny odpowied-

⁵ W ESSJa jak zwykle nie podjęto próby rekonstrukcji praznaczenia. Zestawianie wyrazu z łotew. *mudēt* ‘pleśnieć, psuć się’, gr. *μύθος* ‘wilgoć’, *μυθών* ‘wilgotnieć, topić się’ sugeruje etymologiczne znaczenie związane ze stanem jakichś substancji.

nik tylko w słoweń. dial. *mlāj* ‘muł, zwłaszcza błoto na kamieniach w wodzie; świński kał’ (Pleteršnik 2006, t. 1: 584), *mlāj* ‘muł’ (Vnuk 2012: 85), por. też *mlajina* ‘muł; robactwo’, *mlajiti* ‘pokrywać mułem’ (Pleteršnik l.c.).

Geneza omawianego rzeczownika chorwackiego i słoweńskiego jest nadal zagadkowa, mimo kilku prób objaśnienia⁶. Wydaje się możliwe, że wyraz ten pozostaje w związku etymologicznym z czasownikiem poświadczonym w części języków słowiańskich: serb. *mlāditi se* ‘pokrywać się chmurami (o niebie)’ (RSAN, t. 12: 689, wyjątkowe, u jednego pisarza), pol. dial. *młodzić się* ‘chmurzyć się, pokrywać się chmurami, zanosić się na deszcz’ (np. *niebo się młodzi na deszcz*), czes. *mlaziti se* ‘zanosić się na burzę’ (np. *opet se tam mlazi* ‘znów się tam zbiera na burzę’), ros. dial. *molodit pogode* ‘zanosić się na deszcz’, *moloděť* ‘pokrywać się chmurami, stawać się pochmurnym (o niebie)’, *moložit’* ‘chmurzyć się’, ukr. *molodytysja* ‘chmurzyć się, zanosić się na deszcz’, brus. dial. *molodytys* ‘ts.’, *molodzéc* ‘stawać się pochmurnym (o niebie)’. Jeśli łączenie tych wyrazów (mimo oczywistej różnicy znaczeń) jest zasadne, to chorw. dial. kajk. *mlāđ* i *mlaj* oraz słoweń. dial. *mlāj* trzeba wyprowadzać z pierwotnej postaci **moldjъ*, przypuszczalnie derywatu z sufiksem **jъ* od czasownika, który można rekonstruować jako **molditi* z przypuszczalnym pierwotnym znaczeniem ‘pokrywać czymś napływającym, unoszącym się (np. o chmurach napływających na niebo)’. Jednak geneza tego czasownika jest zagadkowa. Dotychczasowe próby etymologii trudno uznać za przekonujące, np. Berneker SEW (t. 2: 74) wychodził z prapostaci **molgo-*, podobnie ukraiński słownik etymologiczny przyjmuje za pierwotną postać **molga* ‘chmura’ (ESUM, t. 3: 502–503), moskiewski słownik etymologiczny języków słowiańskich umieścił czasowniki ze specyficznym znaczeniem pod hasłem **molditi*, wśród wyrazów oczywiście derywowanych od psł. **moldъ* ‘młody’ (ESSJa, t. 19: 164–166).

czak.-kajk. *sporak* / *sporək*

W czakawskich i czakawsko-kajkawskich gwarach w okolicy miejscowości Duga Resa i Karlovac zapisano interesujący rzeczownik *spòrak* ‘pagórek (breżuljak)’ (Perušić 1986: 61), ‘pagórek, zbocze, stok pagórka, wzniesienie

⁶ Dotychczas znano tylko słoweń. *mlaj*, por. Bezłaj ES (t. 2: 187), który uznaje wyraz za niejasnego pochodzenia i sugeruje związek z wyrazami typu ros. *zamoloděť* ‘zachmurzyć się’. W ESSJa (t. 19: 168) wyraz słoweński umieszczono pod hasłem **moldjъ*, razem z oczywistymi derywatami od przymiotnika **moldъ* ‘młody’, np. chorw. *mlāđ* ‘narybek; młoda winnica; młody księżyc, pierwsza kwadra księżycy’, słoweń. *mlāj* ‘pierwsza kwadra księżycy’, czes. *mláz* ‘młody człowiek; latorośl; młody las’, przy czym (pod hasłem **molditi*) powołano się na artykuł L. V. Kurkiny rozpatrującej semantykę podstawowego przymiotnika i jego rodziny, zaliczającej do tej rodziny również wyrazy ze znaczeniem ‘chmurzyć się’ i słoweń. *mlaj* ‘muł’ (Kurkina 1983: 6–10).

(brežuljak, kosina, padina brežuljka, uspon)’ (Perušić 1993: 131), poświadczony w gwarze miejscowości Ozalj w postaci *spôrak* ‘wzniesienie, stok, wzgórek (strmina, uzbrdica)’ (Težak 1981: 400). Ponieważ wyraz ten odnajdujemy tylko na terenie, gdzie w przeszłości dochodziło do kontaktów gwar czakawskich i kajkawskich a jednocześnie nie ma go w pozostałych gwarach czakawskich, wolno przypuszczać, że może on być pochodzenia kajkawskiego. Takiego apelatYWu nie udało się znaleźć w źródłach kajkawskich, jednakże w kajkawskiej gwarze Prigorja poświadczony jest niewątpliwie związany z omawianymi wyrazami lokalny mikrotoponim *Spôrak*, nazwa miejsca i bardzo stromej drogi: „na drugi strani ispod Bujânsaka je *Spôrak*; tak se zève mesti i put, a put je jako strm; môjzbit se zâti i zève *Spôrak* (spor)” (Rožić 1907: 55; łączenie przez Rožicia nazwy terenowej z przymiotnikiem *spor* ‘powolny’ to typowa etymologia ludowa). Ta nazwa terenowa sugeruje, że w przeszłości w dialekcie kajkawskim istniał apelatYW *spôrak z przypuszczalnym znaczeniem ‘coś stromego, stromizna’.

Dla ustalenia genezy chorwackiego dialektalnego rzeczownika *spôrak* / *spôrak* i mikrotoponimu *Spôrak* ważny jest słoweński przymiotnik *sprt* ‘stromy, spadziasty’ (także ‘ostrzy, spiczasty, o kącie’, Pleteršnik 2006, t. 2: 549; por. też derywat *sprtost* ‘stromość’, Pleteršnik 2006, t. 2: 551), z pochodzenia imiesłów bierny (z pierwotnym, etymologicznym znaczeniem ‘wzniesiony, napięty’) od dokonanego, prefigowanego czasownika *sprêti se*, *sprêm se* ‘wznieść się’ (Pleteršnik 2006, t. 2: 549). Temu czasownikowi odpowiada poświadczony w chorwackiej kajkawskiej gwarze dolnosutlańskiej czasownik *sprît* (*se*), *sprêm* (*se*) ‘wspiąć (się)’ z imiesłowem biernym *spît*, f. *spîtà* ‘stromy, stroma’ (np. „*Tâ strân brîga je jâko spîtà*”, Hanzir i in. 2015: 426); bezokolicznik *sprît* jest wtórny, według typu *trti* ‘trzec’. Ten sam prefigowany czasownik poświadczony jest w serbskim dialekcie Leskovca: *spreti se*, *sprem se* ‘wznieść się, napiąć się, naprężyć się, wyteżyć się’ (ARj, t. 16: 122), por. także serb. dial. (w Kosowie) *saprêt se*, *sâprem se* ‘zatrzymać się’ (Elezović 1935, t. 2: 201–202).

Najbliższy przytoczonemu imiesłowowi *sprît* jest przymiotnik *sûprt* ‘stromy’ w kajkawskiej gwarze miejscowości Ozalj (Težak 1981: 401), z prefiksem *su-* od czasownika *suprîti se* ‘oprzeć się’ odnotowanego w czakawskiej gwarze katolików w Žumberku (Skok ERHSJ, t. 3: 42), por. i serb. dial. w Kosowie *suprêt se*, *sûprem se* ‘pozostać, zatrzymać się’ (Elezović 1935, t. 2: 285). Być może tu należą poświadczony w kajkawskiej gwarze miejscowości Topolovac przymiotniki *sprsan* / *sprsit* ‘stromy (np. o górze, drodze)’ (ARj, t. 16: 138), prawdopodobnie pierwotne participium *sprt adiektywizowane za pomocą sufiksów *-an*, *-it*. Jednakże nie jest jasne, dlaczego zamiast oczekiwanych postaci *sprtan, *sprtit istnieją *sprsan*, *sprsit*. Nie można wykluczyć, że mamy tu do czynienia z asymilizacją *s – t > s – s* lub że przyczyną przekształcenia postaci była kontaminacja z jakimś innym wyrazem, np. z chorw. *pršiti se* ‘wypręzać, wypinać pierś; pysznić się’.

Rozpatrywane wyrazy należą do rodziny prefigowanego czasownika psł. *sṷ-perti, **sṷ-p̥r̥q* ‘ściśnąć, zgnieść’, **sṷ-perti s̥* ‘wznieść się, napiąć się’, z prefiksem **sṷ-* od psł. *perti, **p̥r̥q* ‘wywierać nacisk, cisnąć, gnieść, uciskać, ścisnąć’ (zob. np. Skok ERHSJ, t. 3: 42; Bezlaj ES, t. 3: 117; Boryś SEJP 489).

Zatem chorw. dial. *spōrak* ‘pagórek, zbocze, stok pagórka, wzniesienie’, *spōrak* ‘wzniesienie, stok, wzgórek’ trzeba wyprowadzać z wcześniejszej prapostaci **sṷpor̥k̥*, prawdopodobnie derywatu (deminutivum?) z sufiksem *-*k̥* od niezachowanego pierwotnego rzeczownika **sṷpor̥* (przypuszczalnie ‘to, co się wznosi nad czymś, co spadziście wystaje ponad coś’), derywowanego od czasownika *sṷ-perti (*s̥*), z archaiczną alternacją rdzennej samogłoski *e→*o (jak np. psł. **brod̥* ‘bród’←*bresti, **bred̥q* ‘brnąć, iść przez wodę lub bagno’, **rok̥* ‘umówiony, ustalony termin, okres’←*rekti, **rek̥q* ‘rzec, powiedzieć’, **tok̥* ‘cieczenie, płynięcie’←*tekti, **tek̥q* ‘ciec’). Hipotetyczny rzeczownik **sṷpor̥* przypuszczalnie był lokalną innowacją późnoprąsłowiańską lub z okresu różnicowania dialektów słowiańskich, niewątpliwie bowiem musiał powstać przed metatezą *erT.

Z przyczyn semantycznych godne uwagi są podobne derywaty od prefigowanego czasownika *pri-perti ‘przycisnąć, przygnieść, przywrzeć’, poświadczone na obszarze południowosłowiańskim: w Czarnogórze (Rovci) *prīpor* i *prīporac* ‘wzgórze, pagórek’, w Bośni (Borovnica) *prīporak* ‘stromie zbocze wzgórza, góry’ (Mihajlović 1970: 170), por. także południowosłowiańskie zapożyczenie rum. *prīpor* ‘urwisko’ (Skok ERHSJ, t. 3: 42); podobne derywaty odnajdujemy również w niektórych językach północnosłowiańskich: pol. dawne *pryypor* / *pryypór* ‘spadziste wzniesienie skalne, przylegające do zbocza góry; skarpa skalista’ (Doroszewski, t. 7: 600; Nitsche 1964: 37), ukr. dial. *prýpír*, -*óru* ‘stroma droga; strome zbocze; stromy stok górski’ (Želechovskij, Nedilskij 1886, t. 2: 753; Hrabec 1950: 46).

kaj. *tušek*

Rzeczownik *tušek* znamy z kajkawskich gwar Prigorja, Podraviny i Međimurja: *tūšek*, *tūška* ‘niedojrzałe nasienie’ (Cerje, Šatović, Kalinski 2012: 532)⁷, *tušek*, *tūška* ‘puste ziarno’ (Sveti Đurđ, Belović, Blažeka 2009: 509); Prelog, Blažeka 2018: 734), *tūš^lek*, *tūška* ‘puste ziarna gryki lub zboża’ (Vranić 2010: 462), *tūšek*, *tūška* ‘niedorozwinięty kaczan kukurydzy’ (Sveti Ivan Zelnica,

⁷ Znaczenie podane w tym słowniku ‘urodica, nedozrelo sjeme’ jest nie całkiem jasne, gdyż według słowników standardowego języka *urodica* to nazwy roślin ‘trawa *Melampyrum cristatum* i *Melampyrum pratense*’ i ‘roślina *Lathyrus*’ (Anić 2004: 1681), natomiast ‘nedozrelo sjeme’ to oczywiście ‘niedojrzałe nasienie’.

Dragija 2016: 340), *tušek*, *-ška* ‘ts.’ (Gola, Večenaj, Lončarić 1997: 413), por. też przymiotnik *tūšliv* ‘niewypełniony (o ziarnie)’ (Šatović, Kalinski l.c.). Kajkawski rzeczownik *tušek* ma odpowiednik tylko w słoweń. dial. *tūšek*, *tūška* ‘liche, puste ziarno pszenicy’, *tuški* pl. ‘odpadki pszenicy, das Hintergetreide’. M. Snoj (w Bezłaj, t. 4: 250), znając tylko wyraz słoweński, dopuszcza związek etymologiczny z psł. **tǔščb* ‘pusty, próżny’ (< **tusk-jo-*); jego zdaniem słoweń. *tūšek* mógłby być derywatem od niepoświadczonego w językach słowiańskich wariantu tego przymiotnika z rdzennym dyftongiem **-ou-*, tj. od rzekomego **tuščb* < **touusk-jo-*, jakoby synonimu dobrze udokumentowanego psł. **tǔščb*. Przeciwno czemu przemawia nie tylko rdzenny wokalizm *-u-* < **-ou-*, ale także częściowo semantyka kajk. *tušek*, zwłaszcza znaczenie ‘niedorozwinięty kaczan kukurydzy’ oraz fonetyka derywatu, nieuzasadniony brak grupy spółgłoskowej *-šč-* (dlaczego miałyby dojść do zmiany *-šč-* > *-š-*?). Dlatego bardziej prawdopodobne jest, że *tušek* pochodzi z wcześniejszego **tušbkb*, będącego derywatem z sufiksem **-bkb* od psł. **tuchati* ‘opadać, zmniejszać się’ oraz ważne dla nas znaczenie ‘tracić naturalną moc, świeżość, psuć się, butwieć’ (Boryś SEJP 630). Jeśli to objaśnienie jest prawdopodobne, to *tušek* pierwotnie oznaczałby ‘to, co straciło naturalną moc, wartość, świeżość, coś zepsutego’.

kajk. *zavet* / *zavetje*

Rzeczownik *zavet* znamy z kajkawskich gwar Zagorja: *zavet* m. ‘miejsce osłonięte od wiatru’ (Krapina, Crnek 2005: 58), *za:véet* ‘ts.’ (Ivanec, Hrg 1996: 121). Pierwsze znane poświadczenie tego wyrazu pochodzi z początku XVIII wieku: *zavet* ‘kryjówka (receptaculum)’ (Vitezović 2009: 1355). Lepiej jest poświadczony derywat z sufiksem *-je*, odnotowany w wielu gwarach od Prigorja do Međimurja na północy: *zāvetje* ‘miejsce osłonięte od wiatru, zacisze’ (Cerje, Šatović, Kalinski 2012: 579), *zāvetjē* ‘miejsce osłonięte od wiatru’ (Sveti Ivan Zelina, Dragija 2016: 371), *zāvetje* ‘ts.’ (Samobor, Žegarac Peharnik 2003: 362–363), *zāvětjē* ‘ts.’ (Đurđevac, Maresić, Miholek 2011: 804), *z’ovetje* ‘ts.’ (Prelog, Blažeka 2018: 802), *z’ovjtje* ‘ts.’ (Mursko Središće, Blažeka, Rob 2014: 520). Wyraz jest poświadczony już w słownikach starokajkawskich: *zavètje* ‘schronisko, kryjówka, miejsce schronienia (portus, refugium, recessus, recursus, tutus receptus, confugium, perflugium, receptorius locus, receptaculum, patrocinium)’ (Belostenec 1740: 614), *zavetje* (i *zavetišče*) ‘kryjówka (receptaculum)’ (Jambrešić 1742: 841), *zavetje* ‘schronisko (refugium)’ (Vitezović 2009: 1355).

Kajk. *zavet* ma odpowiedniki w niektórych językach słowiańskich: słoweń. dawne (XVIII wiek) *zavet* ‘miejsce zasłonięte od wiatru’, mac. *zavet* ‘zasłona od

wiatru’, czes. *závět* ‘okolica, gdzie nie wieje wiatr, miejsce zasłonięte od wiatru, zacisze’. Wyrazy te kontynuują prapostać **zavěťb* ‘miejsce za wiatrem, osłonięte od wiatru’, z przyimka **za* ‘za’ i rzeczownika **věťb* zapewne ‘wiatr’ od psł. **věti*, **vějō* ‘wiał’ (M. Furlan w Bezłaj ES, t. 4: 307, 395–396). Nie można wykluczyć, że **zavěťb* powstał z wyrażenia przyimkowego **za větomь* ‘za wiatrem’, czyli podobnie jak np. polskie nazwy typu *Zalas* ‘miejsce za lasem’ od wyrażenia *za lasem*. Kajk. *zavetje* odpowiada słow. *zavětje* ‘miejsce zasłonięte od wiatru; schron, schronisko; ochrona’, csł. *zavětije* ‘locus tectus, tranquillus’. Jest to derywat **zavěťbje* z sufiksem **-bje*, częstym w nazwach miejsca typu **pomorbje* ‘wybrzeże morskie’, **zagorbje* ‘miejsce za górą’.

czak. *žužnja* / *žužanj*

Rzeczownik *žužnja* (rzadko *žužnja*) poświadczony jest w wielu gwarach czakawskich, zwykle w znaczeniu ‘rzemienna tasiemka do wiązania butów, rzemieńne sznurowadło’: w Istrii (Lučić 1997: 197; Mohorovičić 2001: 341; Filipi 2002: 312), na wyspie Krk (‘Spridnica [‘przednia część buta – *postola*’] se vežuju na *žužnu*’, Žic 2001: 158; ARj, t. 23: 533; Jelenović 1962: 240; Jelenović 1973: 172; Mahulja 2006: 401; Turčić 2002: 271), na wyspie Pag (Vranić, Oštarić 2016: 819), na Przymorzu Chorwackim (Milić 1999: 111; Turina, Šepić 1977: 238; Bralić 2014: 209; Sokolić 2003: 380). Interesujące, że w kajkawskiej gwarze miejscowości Fužine (Gorski Kotar) występuje w tym samym znaczeniu *žužnja* (Bujan-Kovačević 1999: 74); przypuszczalnie jest to zapożyczenie z gwary sąsiednich wsi czakawskich. W niektórych gwarach czakawskich pojawia się w takim znaczeniu także rzadszy rzeczownik rodzaju męskiego *žužanj*, *-žnja* (‘lorum calcei’, Nemanic 1883: 379), *žužañ*, *žužña* (Dračevica na Braču, Šimunović 2009: 1089; w ČDL, t. 1: 1415 z tej samej miejscowości *žužañ*, *žužña*), *žužanj*, *žužnja* (Pag, Kustić 2002: 427).

W wielu gwarach ten sam wyraz ma inne znaczenia: *žužnja* ‘skórzany pas do opasywania’ (Istria, RSAN, t. 5: 450; Filipi 2002: 310), ‘ispleti na opancima’ (ARj l.c.), ‘rzemyki do wiązania pasa’ (‘Gori je pasec od dva kusa, ma se ne drže skupa, nego su zapleteni s koncen prejinin na veružice, ali ze *žužnu*’, Vrbnik, Žic 2001: 156), *žužnja* ‘rzemień w biczu’ (Milić 1999: 111). Wyraz poświadczony również w gwarach chorwackich w Austrii, na Morawach, we Włoszech: w Burgenlandzie *žužnja* ‘tasiemka w stroju ludowym’ (GHR 842), *žužnja* / *žužnjica* ‘sznurek przy kaftaniku, tasiemka przy odzieży’ (z XIX-wiecznych pieśni ludowych, Nyomárkay 1996: 396), *žužña* ‘ts.’ (Koschat 1978: 298), *žužna* ‘ts.’ (Palkovits 1987: 256), na Morawach *žužnje* pl. ‘tasiemki na przodzie ka-

ftanika do wiązania, zastępujące guziki’ („vrpce na prslučiću naprijed, koje su ispokrštene umjesto puceta na odijelu moravskih Hrvatica”, ARj l.c.), w Molise *žûžña* ‘pętla do wiązania sukni’ (nodo per legare la *halja* quando quest’ultima e troppo stretta, Rešetar 1997: 274), *žûžña* ‘wstążka; sznurowadło’ (Piccoli, Sammartino 2000: 184), *žuzna* ‘ozdobna pętla do przymocowywania sukni’ (Breu, Piccoli 2000: 267).

W gwarach czakawskich pojawiają się inne, wtórne znaczenia, przeniesione na inne desygnaty: *žûžna* / *žûžnja* ‘ramię, ramiona kałamarnicy lub sepi’ (Vlahov 1998: 678), *žûžnja* ‘ramię kałamarnicy z przyssawkami’ (Jaruga 2010: 298); na wyspie Pag *žûžnja* ‘cienki skrawek młodego sera, który się odcina po wyjęciu z formy’ (Tičić 2004: 427; Vranić, Oštarić 2016: 819), tu zapewne też należy *žužnja* ‘penis’ (Vrbnik, ARj l.c.).

Według ARj (t. 23: 532) *žužña* ‘svezica, sponka, vrpca’ ma poświadczenia od XVI wieku, w słownikach Vrančicia (‘ligula, strenga’), Mikalji (‘stringa, ligula’), Habelicia (‘ligula’); w słowniku Vitezovicia obok postaci *žužnja* zapisany jest interesujący wariant *zužnja*, obie postaci w znaczeniu ‘ligula calcei’ (Vitezović 2009: 1396, 1421). Wyraz był zatem po raz pierwszy zapisany w zawierającym leksykę czakawską słowniku F. Vrančicia. Nie można wykluczyć, że z tego źródła trafił do sztokawskiego słownika J. Mikalji i do kajkawskiego słownika J. Habelicia⁸.

Rozpatrywany rzeczownik ma odpowiednik tylko w słoweńskiej gwarze miejscowości Hrušica w Istrii: *žužnja* ‘skórzane sznurowadło w butach’ (Bezljaj ES, t. 4: 488). Ponieważ nic nie wskazuje na to, by ten był wyraz znany innym dialektem słoweńskim, zapewne mamy tu do czynienia z zapożyczeniem z sąsiedniej chorwackiej czakawszczyzny⁹.

Na pochodzenie rzeczownika *žužnja* bodaj pierwszy zwrócił uwagę M. Rešetar (w pracy opublikowanej w 1911 roku), który wyprowadzał ten wyraz z wcześniejszego **sužña* od czasownika *suziti* ‘związać’ (Rešetar l.c.); ostatnio bardzo bliskie objaśnienie szczegółowo przedstawiła M. Furlan (w Bezljaj ES, t. 4: 488–489). Wydaje się prawdopodobne, że podstawę omawianego wyrazu stanowił prefigowany czasownik **sʔ(v)ozati* ‘związać’ (pokrewny z psł. **(v)ęzati* ‘wiązać’, **(v)ozʔʔb* ‘węzeł’), od którego utworzono **sʔ(v)ozʔbña* (derywat z sufiksem **-bña*), która rozwinęła się w **sʔʔbña* > **sužña* z dalszym upodobnieniem spółgłosek pod względem dźwięczności *s – ž > z – ž* czyli w *žužña* (taka postać została

⁸ W dawnych słownikach kajkawskich inne odpowiedniki łac. *ligula* (hasła *strenga* czy *stringa* brak): *ligula* – *vezilce*, *podvežnica*, *remenčec* (Jambrėšić 1742: 501), *ligula calceorum* – *remenci cepelišni* (Belostenec 1740: 739).

⁹ Z chorwackiego czakawskiego ten sam wyraz został również zapożyczony do romańskiej gwary istrorumuńskiej, gdzie zapisano *žužnje* ‘taśma, wstążka, pas’ (Kovačec 1998: 230).

odnotowana przez Vitezovicia) i potem z dalszym upodobnieniem spółgłosek *žu-žna*. Dewerbalne derywaty z sufiksem **-bŋa* pierwotnie były nazwami czynności (zob. Sławkowski 1974: 138–139), zatem rozpatrywany wyraz najpierw musiał mieć znaczenie ‘wiązanie, związywanie’, które następnie uległo konkretyzacji w ‘to, co służy do związywania’ (por. np. chorw. *nòšnja* ‘noszenie’ > ‘ubiór, strój’) i dalszej specjalizacji w ‘sznurowadło’, ‘tasiemka do wiązania’, ‘wstążka’, ‘pasek’ itd.

Czakawski wariant *žužanj* m. jest zapewne wtórny¹⁰. Na uwagę zasługuje niewuwzględniana w dotychczasowej literaturze kajkawska postać *žúža* ‘wstążka, sznurowadło’ (Delnice, Pavešić, Magaš, Laloš 2006: 489), która może jest wyjątkowym skróceniem pierwotnego *žužnja*, ale nie można wykluczyć pochodzenia z inaczej utworzonej prapostaci **sŷ(v)oz-ja*, z sufiksem *-ja*.

* * *

Z rozpatrywanych ośmiu trudnych chorwackich gwarowych leksemów (wraz z ich wariantami i pochodnymi od nich derywatami) udało się w sposób prawdopodobny objaśnić pochodzenie sześciu z nich, mianowicie *drlo* i *drlog*, *krtog*, *sporak* / *sporak*, *tušek*, *zavet* i *zavetje*, *žužnja* / *žužanj*. Natomiast mimo starań nie udało się do końca wyjaśnić etymologii dwu leksemów: *madvina* (z wariantem *medvina*) i *mlač* (> *mlač*) / *mlaji*. Odkrywanie w etymologii wyrazów o niejasnym pochodzeniu jest nierzadkie. Oczywiście wymienione wyrazy wymagają dalszych badań.

Źródła i literatura

- Anić V., 2004, *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb.
 ARj, 1880–1976 = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, knj. 1–23, Zagreb.
 Belostenec 1740 = Bèllosztènëc J., *Gazophylacium seu latino-illyricum onomatum ærarium*, Zagrabiaë [przedruk Zagreb 1972].
 Belović S., Blažeka Đ., 2009, *Rječnik govora Svetog Đurđa (Rječnik ludbreške Podravine)*, Zagreb.
 BER, 1971– = *Български етимологичен речник*, т. 1–, ред. Вл. Георгиев (И. Дурриданов, М. Рачева, Т.А. Тодоров), София.
 Berneker SEW, 1908–1913 = Berneker E., *Slavisches etymologisches Wörterbuch*, Bd. 1–2, Heidelberg.
 Bezljaj ES, 1977–2005 = Bezljaj F., *Etimološki slovar slovenskega jezika*, knj. 1–4, Ljubljana.

¹⁰ Por. „Hrv. oblika *žuzanj*, *-nja* izgleda hiperkorigirana” (M. Furlan w: Bezljaj ES, t. 4: 489).

- Blažeka Đ., 2018, *Rječnik preloške skupine govora međimurskog dijalekta*, Zagreb.
- Blažeka Đ., Nyomárkay I., Rácz E., 2009, *Mura menti Horvát tájszótár = Rječnik pomurskih Hrvata*, Budapest.
- Blažeka Đ., Rob G., 2014, *Rječnik Murskog Središća*, Zagreb.
- Boryś SEJP, 2005, = Boryś W., *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków.
- Bralić I., 2014, *Čakavske besede moje i sih mojih z Šmrike i Kraljevice*, Kraljevica.
- Breu W., Piccoli G., 2000, con la collaborazione di S. Marčec, *Dizionario croato molisano di Acquaviva Collecroce. Dizionario plurilingue della lingua slava della minoranza di provenienza dalmata di Acquaviva Collecroce in Provincia di Campobasso*, Campobasso.
- Bujan-Kovačević Z., 1999, *Fužinarski kaj*, Fužine.
- Crnek V., 2005, *Kaj ne bi pozabili*, Krapina.
- ČDL, 1979 = Hraste M., Šimunović P., Olesch R., *Čakavisch-deutsches Lexikon*, Bd. 1, Köln : Wien.
- Čuljat M., 2004, *Ričnik ličke ikavice*, Gospić.
- Doroszewski W. (red.), 1958–1969, *Słownik języka polskiego*, t. 1–11, Warszawa.
- Dragija S., 2016, *Kajkavski rječnik okolice Svetog Ivana Zeline*, Sv. Ivan Zelina.
- Elezović 1932–1935 = Елезовић Г., *Речник косовско-метоховског дијалекта*, св. 1–2, Београд. (Српски дијалектолошки зборник; 4, 6).
- ESSJa, 1974–2016 = *Этимологический словарь славянских языков. Праславянский лексический фонд*, вып. 1–40, отв. ред. О. Н. Трубачев, А. Ф. Журавлев, Москва.
- ESUM, 1982–2012 = *Етимологічний словник української мови*, головний ред. О. С. Мельничук, т. 1–6, Київ.
- Filipi G., 2002, *Istrorumunjski lingvistički atlas = Atlasul Lingvistic Istroromân = Atlante Linguistico Istrorumenno*, Pula.
- GHR, 1991 = *Gradišćanskohrvatsko-hrvatsko-nimški rječnik*, glavni ur. B. Finka, R. Katičić, Zagreb : Eisenstadt.
- Hanzir i in., 2013 = Hanzir Š., Horvat J., Jakolić B., Jozić Ž., Lončarić M., *Rječnik kajkavske donjosutlanske ikavice*, Zagreb.
- Hanzler D., 2011, *Rječnik slunjanizama*. <http://www.novi-svjetski-poredak.com/2011/04/02/kratki-povjesni-pregled-slunjskog-kraja...> [dostęp 15.7.2018].
- Herman J., 1973, *Prilog poznavanju leksičkoga blaga u govoru Virja (Podravina)*, „Filologija” knj. 7, s. 73–99.
- Hirc D., 1889, *Jugo-zapadna visočina hrvatska u oro- i hidrografijskom pogledu*, „Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Razredi filologičko-historički i filofičko-juridički”, knj. 98, s. 154–235.
- Hirc D., 1905, *Prirodni zemljopis Hrvatske. Knjiga prva: lice naše domovine*, Zagreb.
- Hrabec S., 1950, *Nazwy geograficzne Huculszczyzny*, Kraków.
- Hrg F., 1996, *Ivanečki govor i rječnik (Ivonski govar i riečnik)*, Ivanec.
- Jakšić M., 2003, *Divanimo po slavonski*, Zagreb.
- Jambrešić A., 1742, *Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica: in usum potissimum studiosae juventutis digestum ab Andrea Jambressich*, Zagrabiae [przedruk: A. Jambrešić, *Lexicon Latinum*, Zagreb 1992].

- Japunčić M., 1998, *Teslak*. Prošireno i dopunjeno izdanije, Zagreb.
- Jardas I., 1957, *Kastavština. Građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru*, Zagreb. (Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena; 39).
- Jaruga E., 2010, *Rječnik govora otoka Murtera*, Murter : Šibenik.
- Jelenović I., 1962, *Etnološki prilozi iz Dobrinja na Krku*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena“, knj. 40, s. 221–240.
- Jelenović I., 1973, *Mikrotoponimija dobrinjskog područja na otoku Krku*, „Hrvatski dijalektološki zbornik“, knj. 3, s. 151–318.
- Koschat H., 1978, *Die čakavishe Mundart von Baumgarten im Burgenland*, Wien. (Schriften der Balkankommission. Linguistische Abteilung ; 24/2).
- Kovačec A., 1998, *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik (s gramatikom i tekstovima)*, Pula.
- Krajač J., 1999, *Bosiljevski govor (Gramatika bosiljevskoga mjesnoga govora)*, „Hrvatski dijalektološki zbornik“, knj. 11, s. 77–164.
- Kurkina 1983 = Куркина Л. В., *Славянские этимологии: *korda, *moldъbъ, *pelti, *peljъ u *pelti, *pelvъ*, [в:] *Этимология 1981*, Москва 1983, с. 3–16.
- Kustić N., 2002, *Čakavski govor grada Paga s rječnikom*, Zagreb.
- Lučić B., 1997, *Kastavske „domaće“ besedi*, „Zbornik Kastavštine“, knj. 5, s. 139–198.
- Lukežić I., Zubčić S., 2007, *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*, Rijeka.
- Mahulja I., 2006, *Rječnik omišaljskoga govora*, Rijeka : Omišalj.
- Maresić J., Miholek V., 2011, *Opis i rječnik đurđevčkoga govora*, Đurđevac.
- Mihajlović 1970 = Михајловић В., *Прилог речнику српскохрватских географских термина*, „Прилози проучавању језика“, бр. 6, с. 153–181.
- Milić D., 1999, *Rječnik draških čakavskih ikavsko-ekavskih riječi i izraza*, Rijeka.
- Mohorovičić 2001 = Mohorovičić-Maričin F., *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice*. Rijeka : Opatija : Matulji.
- Nemanić D., 1883, *Čakavisch-kroatische Studien. Erste Studie. Accentlehre*, „Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften“, Bd. 104, S. 363–428.
- Nitsche P., 1964, *Die geographische Terminologie des Polnischen*, Köln : Graz. (Slavische Forschungen; 4).
- Nyomárkay I., 1996, *Sprachhistorisches Wörterbuch des Burgenlandkroatischen mit einem rückläufigen Verzeichnis der Titelwörter*, Budapest.
- Palkovits E., 1987, *Wortschatz des Burgenländischkroaten*, Wien. (Schriften der Balkankommission. Linguistische Abteilung ; 32).
- Pavešić M., Magaš B., Laloš Ž., 2005, *Réjč do riči. Beséjdnék déjuonskega devoána. Rječnik delničkoga govora*, Delnice : Rijeka.
- Peić M., Bačlija G., 1990, *Rečnik bačkih Bunjevaca*, Novi Sad : Subotica.
- Perušić M., 1986, *Rječnik čakavskog narječja općine Duga Resa i Karlovac*, „Čakavska rič“, knj. 14, sv. 2, s. 35–73.
- Perušić M., 1993, *Rječnik čakavsko-kajkavskih govora karlovačko-dugoreškog kraja*, Karlovac.
- Piccoli A., Sammartino A., 2000, *Dizionario dell'idioma croato-molisano di Montemitro. Rječnik moliškohrvatskoga govora Mundimitra*, Montemitro : Zagreb.

- Pleteršnik M., 2006, *Slovensko-nemški slovar. Transliterirana izdaja*, ur. M. Furlan, d. 1–2, Ljubljana.
- Rešetar M., 1997, *Le colonie serbocroate nell'Italia Meridionale*, traduzione italiana, prefazione, note, bibliografia a cura di W. Breu e M. Gardenhi, Campobasso [przekład niemieckiego oryginału *Die serbokroatischen Kolonien Südtaliens*, Wien 1911].
- Ritig-Beljak N., 1998–1999, *Puh – od ulova do regionalnog specijaliteta*, „Studia ethnologica Croatica”, vol. 10–11, s. 111–124.
- Rožić V., 1907, *Prigorje. Narodni život i običaji*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena”, knj. 12, s. 49–134, s. 161–297.
- RSAN, 1959–2016 = *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, књ. 1–19, Београд.
- RSJ, 2007 = *Речник српског језика*, уред. М. Николић, Нови Сад.
- Sekereš S., 1997, *Govor Hrvata u južnoj Baranji*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 4, s. 323–484.
- Sekulić A., 2005, *Rječnik govora bačkih Hrvata*, Zagreb.
- Skok ERHSJ, 1971–1974 = Skok P., *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, knj. 1–4, Zagreb.
- Sławski F., 1974, *Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego*, [w:] *Słownik prasłowiański*, red. F. Sławski, t. 1, s. 43–141.
- Sokolić 2003 = Sokolić-Kozarić J. M., Sokolić-Kozarić G. M., *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog*, Rijeka : Novi Vinodolski.
- SP, 1974–2002 = *Słownik prasłowiański*, red. F. Sławski, t. 1–8, Wrocław.
- Stanić 1990–1991 = Станић М., *Ускочки речник*, књ. 1–2, Београд.
- Šatović F., Kalinski I., 2012, *Rječnik hrvatskôga kajkavskôga prigôrskôga govôra zagrebečkôga Čerja*. Zagreb.
- Šimunić B., 2013, *Rječnik bibinjskoga govora*, Zadar.
- Šimunović P., 2009, *Rječnik bračkih čakavskih govora*, drugo dopunjeno i popravljeno izdanje, Zagreb.
- Težak S., 1981, *Ozaljski govor*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 5, s. 203–428.
- Tičić A., 2004, *Rječnik govora mjesta Poveljane na otoku Pagu. Libar povljanski besid*, Zadar.
- Tomić 1984 = Томић М., *Говор Свиничана*, „Српски дијалектолошки зборник”, књ. 30, с. 7–265.
- Turčić B., 2002, *Sedmošojani. Prvi čakavski rječnik*, Rijeka.
- Turina Z., Šepić A., 1977, *Rječnik čakavskih izraza. Područje Bakarca i Škrleja*, Rijeka.
- Večenaj I., Lončarić M., 1997, *Srednjopodravska kajkavština. Rječnik govora Gole*, Zagreb.
- Vitezović 2009 = Vitezović Ritter P., *Lexicon latino-illyricum*, sv. 3: *Hrvatsko-latinski rječnik* [priredile N. Vajs, Z. Meštrović], Zagreb.
- Vlahov L., 1998, *Dalmatinski pučki ričnik našega kraja*, III [b.r. ; b.m.w.].
- Vnuk C., 2012, *Slovar severovzhodnega ormoškega govora s kratkim opisom*, Ormož.
- Volčič J., 1851, *Slovenske besede v Liburnii (Istrii) po g. Jak. Volčiču nabrane*, „Novice kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči”, tečaj 9, list 5.

- Vranić S., 2010, *Tak se govori(le) prinas*, Zagreb.
- Vranić S., Oštarić I., 2016, *Rječnik govora Novalje na otoku Pagu*, Novalja.
- Vuk 1852 = Караџић Вук С., *Српски рјечник и тумачен њемачкијем и латинскијем ријечима*, Београд [2. wydanie].
- Zlatanović 2014 = Златановић Д., *Речник пиротског говора*, т. 1–2, Београд.
- Žegarac Pecharnik M., 2003, *Mali tematski rječnik samoborskoga kajkavskog govora*, Samobor.
- Желеховский С., Недільський С., 1886, *Малоруско-німецький словар*, т. 2: П–Я, Львів.
- Žic I., 2001, *Vrbnik na otoku Krku. Narodni život i običaji. Pretisak*, Rijeka [przedruk artykułów z lat 1899–1949].

References

Sources and literature

- Anić V., 2004, *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*, Zagreb.
- Bélloszténéc J., 1740, *Gazophylacium seu latino-illyricum onomatum cerarium* [Belostenec], Zagrabiae [= Zagreb 1972].
- Belović S., Blažeka Đ., 2009, *Rječnik govora Svetog Đurđa (Rječnik lubdreške Podravine)*, Zagreb.
- Berneker E., *Slavisches etymologisches Wörterbuch* [Berneker SEW], vols. 1–2, Heidelberg, 1908–1913.
- Bezlaj F., *Etimološki slovar slovenskega jezika* [Bezlaj ES], vols. 1–4, Ljubljana, 1977–2005.
- Blažeka Đ., 2018, *Rječnik preloške skupine govora međimurskog dijalekta*, Zagreb.
- Blažeka Đ., Nyomárkay I., Rác E., 2009, *Mura menti Horvát tájszótár = Rječnik pomurskih Hrvata*, Budapest.
- Blažeka Đ., Rob G., 2014, *Rječnik Murskog Središća*, Zagreb.
- Boryś W., 2005, *Słownik etymologiczny języka polskiego* [Boryś SEJP], Kraków.
- Bralić I., 2014, *Čakavske besede moje i sih mojih z Šmrike i Kraljevice*, Kraljevica.
- Breu W., Piccoli G., 2000, con la collaborazione di S. Marčec, *Dizionario croato molisano di Acquaviva Collecroce. Dizionario plurilingue della lingua slava della minoranza di provenienza dalmata di Acquaviva Collecroce in Provincia di Campobasso*, Campobasso.
- Bujan-Kovačević Z., 1999, *Fužinarski kaj*, Fužine.
- Bŭlgarski etimologičen rečnik* [BER], vols. 1–, ed. VI. Georgiev (I. Duridanov, M. Račeva, T. A. Todorov), Sofia, 1971–.
- Crnek V., 2005, *Kaj ne bi pozabili*, Krapina.
- Čuljat M., 2004, *Ričnik ličke ikavice*, Gospić.
- Doroszewski W. (ed.), 1958–1969, *Słownik języka polskiego*, vols. 1–11, Warszawa.
- Dragija S., 2016, *Kajkavski rječnik okolice Svetog Ivana Zelina*, Sv. Ivan Zelina.
- Elezović G., 1932–1935, *Rečnik kosovsko-metohiskog dijalekta*, vols. 1–2, Beograd. (Srpski dijalektološki zbornik; 4, 6).

- Ėtimologičeskii slovar' slavianskikh iazykov. Praslavianskii leksičeskii fond* [ESSJa], vols. 1–40, eds. O. N. Trubachev, A. F. ZHurvlev, Moskva.
- Etymolohichnyĭ slovnyk ukraĭns'koĭ movy* [ESUM], ed. O. S. Mel'nychuk, vols. 1–6, Kyiv, 1982–2012.
- Filipi G., 2002, *Istrorumunjski lingvistički atlas = Atlasul Lingvistic Istroromân = Atlante Linguistico Istroromeno*, Pula.
- Gradišćanskohrvatsko-hrvatsko-nimški rječnik* [GHR], ed. B. Finka, R. Katičić, Zagreb : Eisenstadt, 1991.
- Hanzir Š., Horvat J., Jakolić B., Jozić Ž., Lončarić M., *Rječnik kajkavske donjo-sutlanske ikavice*, Zagreb, 2013.
- Hanzler D., 2011, *Rječnik slunjanizama*. <http://www.novi-svjetski-poredak.com/2011/04/02/kratki-povjesni-pregled-slunjskog-kraja...> [dostęp 15.7.2018].
- Herman J., 1973, *Prilog poznavanju leksičkoga blaga u govoru Virja (Podravina)*, „Filologija” vol. 7, pp. 73–99.
- Hirc D., 1889, *Jugo-zapadna visočina hrvatska u oro- i hidrografijskom pogledu*, „Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti. Razredi filologičko-historički i filosofičko-juridički”, vol. 98, pp. 154–235.
- Hirc D., 1905, *Prirodni zemljopis Hrvatske. Knjiga prva: lice naše domovine*, Zagreb.
- Hrabec S., 1950, *Nazwy geograficzne Huculszczyzny*, Kraków.
- Hraste M., Šimunović P., Olesch R., *Čakavisch-deutsches Lexikon* [ČDL], vol. 1, Köln : Wien, 1979.
- Hrg F., 1996, *Ivanečki govor i rječnik (Ivonski goavar i riečnik)*, Ivanec.
- Jakšić M., 2003, *Divanimo po slavonski*, Zagreb.
- Jambrešić A., 1742, *Lexicon Latinum interpretatione Illyrica, Germanica et Hungarica: in usum potissimum studiosae juventutis digestum ab Andrea Jambressich*, Zagrabiæ [= Jambrešić A., *Lexicon Latinum*, Zagreb 1992].
- Japunčić M., 1998, *Teslak*. Prošireno i dopunjeno izdanije, Zagreb.
- Jardas I., 1957, *Kastavština. Građa o narodnom životu i običajima u kastavskom govoru*, Zagreb. (Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena ; 39).
- Jaruga E., 2010, *Rječnik govora otoka Murtera*, Murter : Šibenik.
- Jelenović I., 1962, *Etnološki prilozi iz Dobrinja na Krku*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena”, vol. 40, pp. 221–240.
- Jelenović I., 1973, *Mikrotoponimija dobrinjskog područja na otoku Krku*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, vol. 3, pp. 151–318.
- Koschat H., 1978, *Die čakavishe Mundart von Baumgarten im Burgenland*, Wien. (Schriften der Balkankommission. Linguistische Abteilung ; 24/2).
- Kovačec A., 1998, *Istrorumunjsko-hrvatski rječnik (s gramatikom i tekstovima)*, Pula.
- Krajač J., 1999, *Bosiljevski govor (Gramatika bosiljevskoga mjesnoga govora)*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, vol. 11, pp. 77–164.
- Kurkina L. V., 1983, *Slavianskie Ėtimologii: *korda, *moldъjъ, *pelti, *peljō i *pelti, *pelvō, [in:] Ėtimologija* 1981, Moskva 1983, pp. 3–16.
- Kustić N., 2002, *Čakavski govor grada Paga s rječnikom*, Zagreb.
- Lučić B., 1997, *Kastavske „domaće” besedi*, „Zbornik Kastavštine”, vol. 5, pp. 139–198.

- Lukežić I., Zubčić S., 2007, *Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)*, Rijeka.
- Mahulja I., 2006, *Rječnik omišaljskoga govora*, Rijeka : Omišalj.
- Maresić J., Miholek V., 2011, *Opis i rječnik đurđevčkoga govora*, Đurđevac.
- Mihajlović V., 1970, *Prilog rečniku srpskohrvatskih geografskih termina*, „Prilozi proučavanju jezika”, no 6, pp. 153–181.
- Milić D., 1999, *Rječnik draških čakavskih ikavsko-ekavskih riječi i izraza*, Rijeka.
- Mohorovičić-Maričin F., 2001, *Rječnik čakavskog govora Rukavca i bliže okolice* [Mohorovičić], Rijeka : Opatija : Matulji.
- Nemanić D., 1883, *Čakavisch-kroatische Studien. Erste Studie. Accentlehre*, „Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften”, vol. 104, pp. 363–428.
- Nitsche P., 1964, *Die geographische Terminologie des Polnischen*, Köln : Graz. (Slavische Forschungen; 4).
- Nyomárkay I., 1996, *Sprachhistorisches Wörterbuch des Burgenlandkroatischen mit einem rückläufigen Verzeichnis der Titelwörter*, Budapest.
- Palkovits E., 1987, *Wortschatz des Burgenländischkroaten*, Wien. (Schriften der Balkankommision. Linguistische Abteilung; 32).
- Pavešić M., Magaš B., Laloš Ž., 2005, *Réč do riči. Beséjdnék déjuonskega devoána. Rječnik delničkoga govora*, Delnice : Rijeka.
- Peić M., Bačlija G., 1990, *Rečnik bačkih Bunjevaca*, Novi Sad : Subotica.
- Perušić M., 1986, *Rječnik čakavskog narječja općine Duga Resa i Karlovac*, „Čakavska rič”, vol. 14, no. 2, pp. 35–73.
- Perušić M., 1993, *Rječnik čakavsko-kajkavskih govora karlovačko-dugoreškog kraja*, Karlovac.
- Piccoli A., Sammartino A., 2000, *Dizionario dell'idioma croato-molisano di Montemitro. Rječnik moliškohrvatskoga govora Mundimitra*, Montemitro : Zagreb.
- Pleteršnik M., 2006, *Slovensko-nemški slovar. Transliterirana izdaja*, ur. M. Furlan, vols. 1–2, Ljubljana.
- Rečnik srpskoga jezika* [RSJ], ed. M. Nikolić, Novi Sad, 2007.
- Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika* [RSAN], vols. 1–19, Beograd, 1959–2016.
- Rešetar M., 1997, *Le colonie serbocroate nell'Italia Meridionale*, traduzione italiana, prefazione, note, bibliografia a cura di W. Breu e M. Gardenhi, Campobasso [translation of the German original *Die serbokroatischen Kolonien Südtaliens*, Wien 1911].
- Ritig-Beljak N., 1998–1999, *Puh – od ulova do regionalnog specijaliteta*, „Studia ethnologica Croatica”, vol. 10–11, pp. 111–124.
- Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* [ARj]. Na svijet izdaje Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, vols. 1–23, Zagreb, 1880–1976.
- Rožić V., 1907, *Prigorje. Narodni život i običaji*, „Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena”, vol. 12, pp. 49–134, pp. 161–297.
- Šatović F., Kalinski I., 2012, *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga prigorskoga govora zagrebečkoga Čerja*. Zagreb.

- Sekereš S., 1997, *Govor Hrvata u južnoj Baranji*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, vol. 4, pp. 323–484.
- Sekulić A., 2005, *Rječnik govora bačkih Hrvata*, Zagreb.
- Šimunić B., 2013, *Rječnik bibinjskoga govora*, Zadar.
- Šimunović P., 2009, *Rječnik bračkih čakavskih govora*, 2rd ed., Zagreb.
- Skok P., *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* [Skok ERHSJ], vols. 1–4, Zagreb, 1971–1974.
- Sławski F., 1974, *Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego*, [w:] *Słownik prasłowiański*, red. F. Sławski, vol. 1, pp. 43–141.
- Słownik prasłowiański* [SP], ed. F. Sławski, vols. 1–8, Wrocław, 1974–2002.
- Sokolić-Kozarić J. M., Sokolić-Kozarić G. M., *Rječnik čakavskog govora Novog Vinodolskog* [Sokolići], Rijeka : Novi Vinodolski 2003.
- Stanić M., 1990–1991, *Uskočki rečnik*, vols. 1–2, Beograd.
- Težak S., 1981, *Ozaljski govor*, „Hrvatski dijalektološki zbornik”, vol. 5, pp. 203–428.
- Tičić A., 2004, *Rječnik govora mjesta Poveljane na otoku Pagu. Libar povljanski besid*, Zadar.
- Tomić M., 1984, *Govor Sviničana*, „Srpski dijalektološki zbornik”, vol. 30, pp. 7–265.
- Turčić B., 2002, *Sedmoškjani. Prvi čakavski rječnik*, Rijeka.
- Turina Z., Šepić A., 1977, *Rječnik čakavskih izraza. Područje Bakarca i Škrpljeva*, Rijeka.
- Večenaj I., Lončarić M., 1997, *Srednjopodravska kajkavština. Rječnik govora Gole*, Zagreb.
- Vitezović Ritter P., 2009, *Lexicon latino-illyricum*, vol. 3: *Hrvatsko-latinski rječnik* [priredile N. Vajs, Z. Meštrović], Zagreb.
- Vlahov L., 1998, *Dalmatinski pučki ričnik našega kraja*, III [s.a.; s.l.].
- Vnuk C., 2012, *Slovar severovzhodnega ormoškega govora s kratkim opisom*, Ormož.
- Volčič J., 1851, *Slovenske besede v Liburnii (Istrii) po g. Jak. Volčiču nabrane*, „Novice kmetijskih, rokodelnih in narodskih reči”, tečaj 9, list 5.
- Vranić S., 2010, *Tak se govori(le) prinasa*, Zagreb.
- Vranić S., Oštarić I., 2016, *Rječnik govora Novalje na otoku Pagu*, Novalja.
- Vuk 1852 = Karadžić Vuk S., *Srpski rječnik istumačen njemačkijem i latinskijem riječima*, 2rd ed., Beograd.
- Žegarac Peharnik M., 2003, *Mali tematski rječnik samoborskoga kajkavskog govora*, Samobor.
- ZHelekhovskiĭ IE., Nedĭl'skiĭ S., 1886, *Malorusko-nĭmetskiĭ slovar*, vol. 2: *P-JA*, L'viv.
- Žic I., 2001, *Vrbnik na otoku Krku. Narodni život i običaji*. Pretisak, Rijeka.
- Zlatanović D., 2014, *Rečnik pirotskog govora*, vols. 1–2, Beograd.

Summary

Etymological studies on Croatian folk vocabulary

The article deals with 8 etymologies of dialectal lexemes (along with their variant forms and derivatives) in three dialects of Croatian: *drlo* and *drlog* ‘mess, old things scattered’, *krtog* ‘lair; mess’, *madvina* (*medvina*) ‘lair, den’, *mlađ* / *mlaj* ‘silt’, *sporak* / *sporək* ‘hill, slope’, *tušek* ‘empty grain; undeveloped corn cob’, *zavet* i *zavetje* ‘sheltered place’, *žužnja* ‘leather shoelace; string; ribbon; belt’.

Keywords: Croatian language, Chakavian dialect, Kajkavian dialect, Shtokavian dialect, Croatian etymology, South Slavic etymology.